

איש חי
רב פעלים
רודף צדקה וחסד
ר'
משה שניצר
ז"ל
ב"ר מנחם מנדל ז"ל
תנצב"ה

מאורות הדף היומי

עלון שבועי ללומדי "הדף היומי"

האשה
החשובה רודפת
צדקה וחסד
מרת
רודה שניצר
ע"ה
ב"ר מאיר ז"ל
תנצב"ה

יו"ל ע"י ביהמ"ד למגידי שיעור "דף היומי" בראשות הגר"ד קובלסקי שליט"א • לע"נ הר"ר מרדכי קלמן (מוטי) זיסר ב"ר משה יצחק ז"ל

גליון מס' 1122

מסכת עירובין ק"ה - פסחים ז' • שביעית ח', ז' - ט', א'

בס"ד, ו' כסלו תשפ"א

השבוע בגליון

- ◆ החושך - העדר אור, או בריאה בפני עצמה??
- ◆ "האש היסודית"
- ◆ אור הנר ביום ובלילה
- ◆ נכרי שאכל קדשים חייב מיתה??

- ◆ האבן שנמצאה בהר הבית
- ◆ חברת ביטוח המבטחת מוצרי חמץ

- ◆ ברכת המצוות - "על" או "ל"
- ◆ מהו נוסח ברכת "בדיקת חמץ?"
- ◆ נוסח הברכה לפי ההרגשה
- ◆ תפילין של יד ושל ראש, מצווה אחת גדולה

בשורה לקוראי הגליון!

ניתן לקבל את הגליון בדוא"ל מידי שבוע חינם
להצטרפות: meorot@meorot.co.il

דבר העורך

מאורות ההלכה

בשלהי המחזור הי"א של הדף היומי עשה את דרכו לירושלים רכב הסעות, נושא בחובו רעיונות גדולים. במעלה הקסטל צלצל הטלפון. בשעה חמש תורכם להכנס אל הרב. יושבי הרכב התרגשו, עוד מעט קט יכנסו אל הגאון רבי יוסף שלום אלישיב זצ"ל, וישטחו בפניו את תבנית "מאורות ההלכה", לקראת המסכתות הבאות במסגרת לימוד הדף היומי.

הלכה, הלכה, מה עם ההלכה? השאלה הזו הדהדה באזני כל המשתתפים במפגש ההוא, שהתקיים לקראת תחילת לימוד מסכת נדה. כדרכם בקודש, בהגיע ציבור לומדי הדף היומי לצומת דרכים מרכזית, בו נדרשת הכרעה להיכן פונים, או שמא יש לסלול דרך חדשה, עלו רבני מאורות הדף היומי, בראשות הרה"ג ר' חיים דוד קובלסקי שליט"א, למעונם של גדולי הדור, לקבל עצה ותושיה על מפתן לימוד המסכת האחרונה בש"ס במסגרת הדף היומי, כדי לשקול כיצד ניתן להעניק תנופה רבתי ולצרף יהודים רבים אל לומדי הדף היומי, לשתף אותם במקלה היפה הזו, כך שיוותרו בה עוד שנים ארוכות וטובות.

בשעה ששטחו בפני הגר"ש אלישיב זצ"ל את הלבטים, הספקות, הדרכים האפשריות והצדדים הטמונים בהם, דפק הרב קלות על השולחן ושאל: הלכה, הלכה, מה עם ההלכה? הרי לימוד התורה צריך להביא לידי מעשה, שידעו בית ישראל את אשר לפנייהם.

באותה תקופה נארג ונטווה רעיון "מאורות ההלכה", ובאותו יום, נוכח השאלה הלכה, הלכה, מה עם

דף ב/א ולחשך קרא לילה

החושך - העדר אור, או בריאה בפני עצמה??

זה דורות רבים מתגלגל ובא בבתי המדרשות דיון מפולפל ומעניין, מהו החושך.

"ויקרא אלוקים לאור יום ולחושך קרא לילה". האם חושך הוא מציאות ובריאה בפני עצמה, או שמא הוא העדר אור בלבד, היינו: עם הסתלקות האור נותר החושך. לגבי החושך שהומש [וימש חושך] במכת חושך על המצרים, אין ספק כי הוא היה יצירה ממשית וסמיכה. דיונונו, הוא, איפוא, לגבי החושך ה'רגיל', הגם הוא בריאה מיוחדת? במהלך השנים הועבר הדיון מבית מדרש אחד לרעהו, ועם הזמן דבקו ונצמדו אליו ראיות יפות שהאדירו את חדות הלומדים, שעה שהשתעשעו בהן.

כיצד קשור דיון זה אלינו? מפני שהנצי"ב, הלא הוא רבי נפתלי צבי יהודה ברלין זצ"ל, הציג הסבר מרתק לנחיצותו של החושך לבדיקת חמץ, שבהלכותיה עוסקים כעת לומדי הדף היומי, וכאן המקום ליהנות מדברי ממודות אלו.

"האש היסודית": נפתח בדברי הגמרא במסכת חגיגה (ב/א) העוסקת במעשה בראשית, בה נאמר כי עשרה דברים נבראו ביום הראשון לבריאת העולם וביניהם חושך, כנאמר במעשה בראשית: "בראשית ברא... והארץ תוהו ובוהו וחושך". רמב"ן (שם) ורמב"ם (מורה נבוכים ח"ב פרק ל') מפרשים, כי חושך זה אינו החושך המוכר לנו אלא "האש היסודית שהיא חשוכה", מקור חום אדיר, הקרוי חושך.

החושך המוכר לנו מתואר בפסוק הרביעי: "ויבדל אלוקים בין האור ובין החושך". לעומת החושך הראשון שהוא אש שאינה נראית לעינינו, אומר רמב"ן, החושך השורר בלילה הוא "אפיסת האור", היינו: העדר אור השמש הוא הגורם לחושך.

הגאון מוילנא זצ"ל (אדרת אליהו בראשית א/א ועוד) כותב, כי גם החושך שהוא תוצאה של "אפיסת האור" הרי הוא "בריאה", כנאמר (ישעיה מה/ז) "ובורא חושך", וכאשר עולה אור היום הוא דוחה את החושך, "עד מקום שקרני זיו הודו מגעת". על טיבה של הבריאה הקרוייה חושך, שהיא תוצאה של העדר האור, אומר הגר"א: "שהוא חומר עצם שאין בכח השכל לידע תוארו".

בדעה זו נוקט גם המהרש"א (תמיד לב/א עיי"ש).

בקשר לדברים אלו, מיוחסת הברקה נאה לרב מברסק זצ"ל. באחד הפיוטים הנאמרים בליל הסדר נאמר: "קרב יום אשר הוא לא יום ולא לילה" (ראה זכריה יד/ז). אם כל מהות הלילה הוא העדר יום, כיצד יתכן "לא יום - ולא לילה"? הרי אם אינו יום הרי הוא לילה!... על כרחך, שהלילה המוכר לנו, הנראה כהעדר אור בלבד - אינו כן, וקרב יום שהוא "לא יום ולא לילה" בו ניווכח לדעת, כי גם החושך הוא בריאה.

הנצי"ב המוזכר בפתח הדברים, מתייחס לפן נוסף של החושך.

צעילוי נשמת

הר"ר **מנשה יונה חיים** ז"ל
ב"ר בן ציון ז"ל
נלב"ע ח' בכסלו תשע"א
תנצב"ה

הנוצח ע"י חתנו ובתו ידידו
הר"ר **ישראל וסיה שכטר** הי"ו - חיפה

צעילוי נשמת

הר"ר **משה לוי** ז"ל
ב"ר יצחק ז"ל נלב"ע ט' בכסלו תשל"ב
ומרת **שרה לוי** ע"ה
ב"ר יהודה ז"ל נלב"ע כ"ט בחשוון תשנ"ה
תנצב"ה

הנוצחו ע"י המשפחה שיחיו

צעילוי נשמת

הר"ר **אהרון ברמן** ז"ל
ב"ר יעקב הלוי ז"ל
נלב"ע ה' בכסלו תשמ"ג
תנצב"ה

הנוצח ע"י ידידו
מר **יעקב ז'ק** (ז'ק) ברמן ומשפ' שיחיו

לבד מהעדר האור, יש מרכיב מסויים המוסיף לחשכת הלילה. במכת חושך שניחתה על מצרים נעשה שימוש מוגבר במרכיב זה, "וימש חושך". על החושך המורכב מהעדר אור בתוספת מרכיב זה, ציווה הקב"ה: "ולחושך קרא לילה", כמבואר בגמרתנו: "ולחשך קרא לילה... וקרייה רחמנא לחשוכא ופקדיה אמצותא דלילה". רש"י מפרש: "ולחושך ציווה לשמש בלילה". בנוסף על העדר האור, נצטווה החושך לשרור בלילה.

הנצי"ב מעמיק חקור, מה הבדל יש בין חושך המשתרר כתוצאה מהעדר האור לבין חושך הנובע מעצמותו. לו היה הבורא מחליט שלא לברוא את החושך, כלום היינו חשים בכך?

אור הנר ביום ובלילה: הנצי"ב מפנה את תשומת הלב לתלמוד הירושלמי בסוגייתנו. הגמרא (להלן ח/א) קובעת, כי יש לבדוק את החמץ בשעה ש"אור הנר יפה לבדיקה", היינו: בלילה, לפי שהנר מטיב להאיר בלילה (רש"י). שמא נאמר, כי יגיף אדם את תריסי ביתו, יאפיל את אורו ויבדקנו ביום, על כך מביא הירושלמי את עדותו של רב הונא המספר, כי בתקופת החשמונאים, בעת שברחו למערות מאימת האוייבים, התחפרו היהודים עמוק במערה, עד שלא עלה בידם להבחין בין לילה ליום. כיצד ידעו? הדליקו נר, והיה, אם דלקה השלהבת בכהות, לא האירה כל כך, ידעו כי יום עתה. אם האיר הנר באור יקרות, ידעו כי עתה לילה [וע"ש בירושלמי המבאר, כי גם נח בתיבה הבדיל בין יום ללילה על ידי אור אבנים טובות שהיו עמו]. לפיכך, יש לבדוק את החמץ לאור הנר דווקא בלילה, לפי שאז כוחו יפה מביום.

קיים, איפוא, הבדל בולט ומשמעותי, בין העדר אור לבין החושך. בקשר לכך שמענו מהרה"ג ר' מרדכי גנוט שליט"א, בעל לוח דבר בעתו, תוספת ביאור בדברי הנצי"ב זצ"ל, שמלבד העדר האור נמסך חומר מיוחד באזור החושך המופנה מכדור הארץ והלאה (אולי הוא-הוא האתר המסתורי שהמדענים ניסו לאתרו לפני כמאה שנים...), שפרודותיו קשורות לעלטת הלילה.

דף ג/ב הוא ארמאה דהוה סליק ואכיל פסחים נכרי שאכל קדשים חייב מיתה??

עם תחילת מסכת פסחים לומדים לומדי הדף היומי את המעשה המפורסם, על הנכרי אשר הצליח להערים על היהודים ולאכול מבשר קרבן הפסח. היטב חרה הדבר לרבי יהודה בן בתירא, עד שהתגלגלו הדברים כך, שהיה זה חג הפסח האחרון של הנכרי עלי אדמות. על מה ולמה נגזר דינו למיתה?

אכן, נכרי העובר על אחת משבע מצוות בני נח חייב מיתה, אך האם מעשהו היה מנוגד למצוות בני נח? על מדוכה זו ישבו אחרונים רבים, ולהלן תשובות אחדות מבית מדרשם. בעל מנחת חינוך (מצווה י"ד) כותב, כי לשיטת הסמ"ג, איסור התורה לגבי קרבן פסח, "תושב ושכיר לא יאכל בו", מתייחס ישירות אל הנכרי, לא רק אל היהודי המאכילו, ונמצא שהנכרי עבר עבירה.

ברם, הרמב"ם וספר החינוך חולקים וסוברים, כי איסור זה אינו מתייחס אלא ליהודי המאכיל את הנכרי. לפיכך מסביר בעל מנחת חינוך, כי הנכרי עבר על איסור גזל! הלמאי? מפני שהקרבתן שייך ל"ממון גבוה", לקב"ה, והוא מקנה אותו לרשאים לאכלו, ואילו הנכרי, שאינו רשאי, הרי הוא גזלן באכלו את הקרבן.

הגאון רבי אלחנן וסרמן הי"ד (קובץ שיעורים, ח"א פסחים ו) נוקט בגישה דומה אך מטעם שונה - הנכרי גזלן, לפי שגזל מבני החבורה שנמנו על הקרבן, אותם רימה והטעה כי הוא יהודי, וגזל מהם את בשר הקרבן (עיין חידושי ר' שמואל פסחים ג/ב שהאריך בנידון).

מהר"י אסד (שו"ת יהודה יעלה אורח סי' נ"ה) מעלה אפשרות, כי הנכרי עבר על איסור אכילת בני מעיים. במסכת חולין (ג/א) מבואר, כי נכרי אינו רשאי לאכול בני מעיים של בהמה שנשחטה, מפני שעבורו הם נחשבים "אבר מן החי" [ראה בהרחבה בגליונו, חולין ג/א מאמר "לתת לעזרת הרומניה את שיידי הצולנט"]. אמנם הוא לא אכל את בני המעיים, אך קרבן הפסח נצלה על כרעיו ועל קרבו ובכולו נבלע טעם "אבר מן החי". עבר, איפוא, הנכרי על איסור "אבר מן החי", שהוא משבע מצוות בני נח [אף על פי שאין בו "שיעור", לבן נח לא ניתנו שיעורים, כמבואר ברמב"ם הל' מלכים פרק ט']. תירוץ מרתק ביותר נמצא בספר מעיל שמואל (כאן).

האבן שנמצאה בהר הבית: הסבר זה מבוסס על עדותו של יוסף הכהן, יוסיפון, אשר אומתה במהלך הדורות, כי הורדוס המלך ציווה לחקוק אזהרה חמורה על אבן גדולה, לפיה, כל יהודי נכרי להציב את כף רגלו במקום המקדש בהר הבית. כה נכתב בחוברת אבני זכרון (אות תשכ"ח): "הר' נתן זמן הלוי ספיר ז"ל, יליד ירושלים, ובנו של בעל אבן הספיר (הלא הוא הנוסע הנודע ר' יעקב ספיר) מספר לנו "בלבנון" שנה שמינית תרל"ב: זה לא כבר חפרו הבונים בהר הבית וימצאו אבן אחת גדולה ג' על ג' אמות, ועליה חקוק בכתב ולשון יוונית העתיקה: "מפה והלאה לא תדרוך כף רגל איש נכרי, ואשר לא ישמע את הפקודה הזאת - עוונו ישא ודמו בראשו". כאמור, מעדותו של יוסיפון עולה,

ההלכה? הוא קרם עור וגידים, נשטח לפרטיו בפני פוסקי הדור, הגרי"ש אלישיב זצ"ל והגרי"ש וואזנר זצ"ל, וקיבל את ברכתם ואת עידודם. **תוך** זמן קצר הוקמה מערכת "מאורות ההלכה", אשר זכתה לברכת מרנן ורבנן, גדולי הדור והאדמו"רים. **מני** אז בכל שאלה שהתעוררה, ספק או הכרעה, היא הופנתה אל פוסקי הדור, אשר קבעו והתוו את התבנית של "מאורות ההלכה". אין אלו שאלות זוטות. מול עיניהם המשתאות של עשרות אלפי לומדי הדף היומי, הלכה ונבנתה מערכת מופלאה של הלכות מעשיות, מהחל ועד כלה. במסכת שבת זכו לומדי הדף היומי ללמוד הלכות רבות משרשן. בעיני יהודים רבים, ההלכות, התקנות, האיסורים, הגזירות והדנים של שבת קודש, אינם אוסף אקראי, מצבור גדול ומפורד של איסורים; הם זכו להבין את הבסיס, ללמוד על השורש, להניח דין דין ליד רעהו ולחזות בהשתלשלותם של איסורי השבת מל"ט מלאכות השבת, עד תקנות חכמים. כדי לבנות את המפעל האדיר על יסודות איתנים, נדרשה הכרעתם של פוסקי הדור, אשר הטו אוזן קשובה בכל עת ובכל שעה לשאלות רבני "מאורות ההלכה", מתוך החשיבות המרובה שהם ייחסו לעניין. **חלפו** חדשים אחדים, ואותה משלחת שבה אל פוסקי הדור. **מה** מפעים היה להיווכח בהתרגשותו הרבה של הגאון רבי שמואל הלוי וואזנר זצ"ל, תלמידו של מרן הגאון רבי מאיר שפירא זצ"ל, מחולל ומייסד "הדף היומי". הרה"ג ר' חיים דוד קובלסקי שליט"א, ראש מאורות הדף היומי וצוות רבני מאורות ההלכה, עלו אל ביתו של הגרי"ש וואזנר זצ"ל, בלוויית הגאון רבי משה שאול קליין שליט"א. כדי לקבל את ברכת הרב, אשר הביע את התרגשותו במילים חמות.

עולים על רכבת הלימוד

מטרת פרויקט זה היא להעניק לאלפי הלומדים קטעי גמרא, משנה והלכה מדי יום ביומו, בכל זמן ובכל מקום. זוהי ההזדמנות לקבוע 'עיתים לתורה': לומדים כמה דקות וחוכים בסיפוק רוחני עצום!

קבע עיתים ללימוד *3029 עכשיו!

חודש ראשון התנסות חינם

במהלך ההתייעצות שנערכה בביתו, בישרו הרה"ג ר' חיים דוד קובלסקי שליט"א, כי התקיימה ברכתו שלא יצא מכשול מתחת ידיהם, חלילה וחס. הברכה התקיימה. ברוך ה'.

צוות רבני "מאורות ההלכה" שבבית פוסקי הדור כשברכתם החמה מלווה אותם. הם שמחו לספר להם, כי ברוך ה' יהודים רבים הצטרפו למעגלי "מאורות ההלכה".

אחד הלומדים אמר על הרעיון: "זו תורה וזו שכרה". שכרי בעולם הזה על ההשתתפות בלימוד הדף היומי, הוא לימוד ההלכה שבסוף השיעור, אשר בלעדיו הייתי נכשל חלילה וחס באיסורים רבים מידי מכפי שנוח לי להודות בהם".

התחילו עוד היום ללמוד "מאורות ההלכה", כפי שנוהגים בשיעורים רבים של הדף היומי, בתחילת השיעור, או בסוף השיעור, ויברככם בורא עולם.

המעוניין לזכות את הרבים בסיפור מעניין, או בעובדה מרתקת שניתן ללמוד מהם מוסר השכל, מוזמן לפנות למערכת מאורות הדף היומי, ואנו נפרסם זאת בע"ה בטור זה. כתובתנו: ת.ד. 471 בני ברק, פקס: 03-570-67-93 דוא"ל: mendelson@meorot.co.il

בברכת התורה, העורך

פנינים

דף קה/א הדרן עלך

להוסיף שקידה על שקידה -

דוקא בעת הסיום

כתב האדמו"ר מקלויזנבורג זצ"ל: "... וזמא הטעם נוהגים ישראל קדושים לעשות הדרן למסכת, ויומא טבא לרבנן... ללמדנו שלא יאמר האדם הן סיימתי היום מסכתא, וכבר יצאתי ידי חובה בינתיים. אלך לי לפוש כמה ימים מעמלה של תורה ואישן קימעא..."

כי הורדוס ציווה לחקוק זאת.

אכן, במסכת כלים (פרק א' משנה ח') נאמר: "החול מקודש ממנו, שאין נכרי וטמא מת נכנסים לשם", אך אין מבואר מה ענשו של נכרי העובר על איסור זה. נמצאנו למדים כי הורדוס חקק, שנכרי העובר על איסור זה ייהרג, ולפיכך הרגוהו [וע"ש שביאר אם הרגוהו מחוק המלך בלבד, או מפני מצוות שמירת המקדש. וכן עדיין צ"ע מנלן שנכנס למקדש, הרי פסח נאכל בכל העיר. ע"ש בכל דבריו. ועיין בנצי"ב בסוגיון, שגם הוא תירץ שהרגוהו על שנכנס לעזרה בטומאה, על פי הסוגיה בסנהדרין פ"א].

דף ו/א יחד לו בית

חברת ביטוח המבטחת מוצרי חמץ

בגמרתנו אנו למדים כי בפסח אסור ליהודי להשהות חמץ, אף שאינו שלו, אם קיבל עליו אחריות. לפיכך, יהודי שקיבל אחריות שמירה על חמץ של נכרי, עובר על איסור התורה "בל יראה ובל ימצא".

מתוך הלכה זו ראוי לדון במציאות הרווחת בימינו.

כידוע, יהודים שבבעלותם מפעלי חמץ מוכרים לנכרי את החמץ שברשותם בטרם הפסח, כדי שלא ייכשלו חלילה באיסור חמץ, ואף אלו שאינם חרדים מפני איסור התורה יודעים, כי יבולע לממונם אם לא יעשו כן, מפני ששומר תורה ומצוות לא יהין לרכוש "חמץ שעבר עליו הפסח", הלא הוא חמץ שבחג הפסח היה בחזקת יהודי, שהרי "חמץ שעבר עליו הפסח" אסור בהנאה.

ברם, מעקב אחר ההתנהלות העסקית עלול לגלות, כי לכאורה, אין די במכירת החמץ לבעלות נכרי, שכן, בדרך כלל המפעלים מבוטחים בחברת ביטוח. אם חברת הביטוח שהמפעל מבוטח אצלה, היא בבעלות יהודי, לא הועילה מכירת החמץ. כלומר, בעל המפעל ניצל אמנם מאיסור חמץ, אך החמץ עצמו יהא אסור בהנאה אחר הפסח, מפני שבעל חברת הביטוח היהודי קיבל עליו אחריות...

נמצא, שבעל המפעל מכר את החמץ לנכרי ובכל זאת החמץ אסור בהנאה. האמנם כן? זאת, ועוד: מה יעשה יהודי בעל חברת ביטוח החפץ להמנע מאיסור? כלום עליו להודיע לכל לקוחותיו, כי לתקופת הפסח הוא מסיר את אחריות חברת הביטוח על החמץ המבוטח בחברה?

ובכן, כאשר נעיין היטב בסוגייתנו, נמצא, כי למקום שהות החמץ חשיבות מרכזית בהגדרת איסור "בל ימצא". בגמרתנו נאמר, כי כאשר חמץ של נכרי נמצא ברשותו של ישראל ובאחריותו, הוא עובר על איסור הנלמד מן הפסוק "לא ימצא". ברם, כאשר החמץ אינו מצוי ברשותו של הישראלי, אין איסור בדבר, אף על פי שאחריותו עליו. כך לכאורה.

העולה מן הדברים, כי הואיל וחברת הביטוח אינה מאפסנת ברשותה את המוצרים המבוטחים על ידה, הדין נשמט ונמוג.

אולם הרמ"א (שולחן ערוך או"ח סי' ת"מ סי' א') פוסק, כי ישראל שקיבל על עצמו אחריות שמירה על חמץ, והעביר את החמץ לנכרי אחר שישמור עליו, אינו נמלט מאיסור "בל יראה".

חזר, איפוא, דיונונו והתעורר - החמץ המבוטח בחברות הביטוח מופקד אצל נכרי השומר עליו, הלא הוא בעליו. המותר הדבר או אסור?

בעל מגן אברהם (שם ס"ק א') מבאר, כי ישראל שהעביר את החמץ לנכרי כדי שהנכרי ישמור עליו עבור הישראלי, בגין אחריותו עליו הוא עובר על איסור בל יראה. לאמר, שמירת הנכרי על החמץ עבור היהודי, מכלילה את החמץ תחת אחריות הישראלי והדבר אסור. שונה הוא הדין כאשר הישראלי מחזיר את החמץ לבעליו, שישמור הוא על החמץ, שבאופן זה אינו עובר איסור, אף על פי שאת אחריותו מן החמץ לא הסייר, ואם יאבד או ייגנב הרי הוא נושא באחריותו.

משכך, הוסר דיונונו מעל שולחן הספקות, מפני שחברות הביטוח אינן שומרות על החמץ ואינן מופקדות על שמירתו, כל התחייבותן היא אחריות לגורלו. דבר זה אינו אסור.

אמת, בעל חק יעקב (שם ס"ק ה') חולק וסובר כי ישראל שהחזיר את החמץ לרשות הנכרי, ואחריותו נותרת עליו - עובר על איסור, אך אם מעולם לא לקח את החמץ מידי ומלכתחילה קיבל עליו אחריות בלבד, אינו עובר על איסור לכל הדעות, שהרי מקור איסור זה הוא מן הפסוק "לא ימצא", והחמץ אינו נמצא ולא היה נמצא ברשותו [ראוי להדגיש, כי דין זה הוא דווקא בחמץ של נכרי שישראל קיבל עליו אחריות, אך בחמץ של ישראל הנמצא ברשות נכרי, יש בו איסור מדברי סופרים, אף לפי השיטות שאין בו איסור תורה. עיין ביאור הלכה שם ד"ה עובר עליו, ועיין שו"ע הרב שם סעי' א'].

דף ז/ב והלכתא על ביעור חמץ

ברכת המצות - "על" או "ל"

מדוע נוסח שתי ברכות התפילין אינו זהה? על תפילין של יד מברכים: "אשר קדשנו... להניח תפילין" ועל תפילין של ראש מברכים: "אשר קדשנו... על מצוות תפילין"? במאמר שלפנינו נדון גם בכך.

גומרים ש"ס ב-5 דקות ליום, זוכים בשפע גדול

... ובודאי בלימוד המשניות כלול כל התורה כולה" מרן שר התורה מרן ראש הישיבה הגר"ח קנייבסקי שליט"א הגר"ג אדלשטיין שליט"א

להתנסות חינם התקשר עכשיו: 3764*

